

ZNANSTVENO SAVJETOVANJE BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA: RAZVOJ TEMELJEN NA ZNANJU

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Bjelovaru organizirao je 26. studenoga 2009. znanstveno savjetovanje pod nazivom *Bjelovarsko-bilogorska županija: razvoj temeljen na znanju*.

Suorganizatori su znanstvenoga savjetovanja bili Grad Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija. Međutim, tema znanstvenog savjetovanja motivirala je nekoliko važnih gospodarskih subjekata da su također suorganizatori jednog od rijetkih skupova na kojima se razmatraju aktualna pitanja daljnjeg razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije, a riječ je o: Hrvatskoj obrtničkoj komori – Obrtničkoj komori Bjelovarsko-bilogorske županije, Hrvatskoj gospodarskoj komori – Županijskoj komori Bjelovar, Hrvatskom zavodu za zapošljavanje – Područnoj službi Bjelovar i Poslovnome parku Bjelovar.

U ime Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad u Bjelovaru sudionike je pozdravio prof. dr. sc. Vladimir Strugar, upravitelj, koji je, između ostaloga, rekao:

„Znanstveno savjetovanje nastoji odgovoriti na trendove i zahtjeve suvremenog doba, a to je stvarati društvo znanja i razvoj temeljiti na znanju. Velik je to izazov za suvremeni svijet, za svaku državu i svaki njezin dio. Zato se sve češće postavljaju pitanja: Kako konkretno odgovaramo na izazove razvoja temeljenog na znanju? Donose li naše aktivnosti željene promjene? Jesmo li zadovoljni postignutim? Znademo li što treba činiti i na koji način?

Nalazimo se u vremenu kada do pune važnosti dolazi zajedničko djelovanje triju bitnih čimbenika, a to su znanje, moć ili mogućnost djelovanja te želja za radom, što uključuje i spremnost za promjene.

Osim uvida u neposrednu praksu naše sredine, temeljni poticaj za ovo savjetovanje i njegovu koncepciju dala su dva dokumenta Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti: prvi je *Deklaracija o znanju* (2002.), u kojoj se naglašava da je znanje temeljna proizvodna snaga u ljudskom društvu i glavni uvjet uspješnosti.

Drugi je dokument *Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja* (2004.), u kojem se naglašava da je znanje dalekosežna povijesna pojava i da danas ne možemo predvidjeti posljedice znanja na razvoj čovječanstva. Kada dodamo tome činjenicu da živimo u vrijeme treće znanstveno-tehničke revolucije, a to je prije svega revolucija novih tehnologija, dužni smo učiti i djelovati.

Dakle, polazeći od ideje znanja i razvoja temeljenog na znanju te raspodjele znanja u Hrvatskoj, odredili smo tri cilja koja želimo ostvariti ovim znanstvenim savjetovanjem, a na temelju šest izlaganja i sedam rasprava. Ciljevi su:

- proučiti i opisati stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji s obzirom na neke indikatore razvoja temeljenog na znanju,
- ukazati na smjerove razvoja Županije utemeljenog na znanju, prepoznati njezine razvojne smjerove i potencijale,
- inicirati izradu razvojnih projekata.

U realizaciji ciljeva valja uzimati u obzir neka obilježja u kojima se razvija Bjelovarsko-bilogorska županija:

a) Uočljiv je trend smanjivanja broja stanovnika. U njoj je 1953. bilo 170.648 stanovnika, a 2001. godine 133.084, što znači da se broj stanovnika smanjio za 23% u 48 godina. Osim toga, stanovništvo je sve starije; dok je 1981. bilo 13,7% osoba starijih od 65 godina, njih je 2001. bilo 17,6%.

b) Nepovoljna je obrazovna struktura stanovništva, jer je u Županiji 2001. godine bilo 2,3% nepismenih, što je za 0,6% više od republičkoga prosjeka (1,7%).

c) Županija je, prema podacima za 2006., bila na 15. mjestu prema visini bruto domaćeg proizvoda i na 14. mjestu po bruto domaćem proizvodu po glavi stanovnika (*per capita*).

d) Izvoz u prvih osam mjeseci 2009. manji je za 32,7% u odnosu na isto razdoblje 2008., a u isto je vrijeme smanjen i uvoz, za 29,7%.

e) Bjelovarsko-bilogorska županija, prema istraživanju iz 2007., a prema većini promatranih parametara, na 11. je mjestu po konkurentnosti u Republici Hrvatskoj.

f) Među poduzetnicima prevladava trgovina, u kojoj je registriran svaki treći poduzetnik Županije; dakle od 1.254 poduzetnika 410 ili 32,7% jest u trgovini, a slijedi prerađivačka industrija, djelatnost poslovanja nekretninama, građevinarstvo itd.

g) Stopa nezaposlenosti kontinuirano je visoka i krajem lipnja 2009. iznosila je oko 23,6%. Među nezaposlenima najviše je onih sa srednjom školom, KV i VKV – oko 36%.

Županija ima razvojne planove. Valja spomenuti *Regionalni operativni program* (2006.) a potom i studiju pod nazivom *Dugoročni razvitak Bjelovarsko-bilogorske županije*

(2009.). Na savjetovanju želimo, osobito u raspravi, sagledati kako se ostvaruju vizije tih dokumenata, a time i kako se ostvaruju planovi razvoja gradova i općina.“

Sudionike su najprije pozdravili predstavnici suorganizatora znanstvenoga savjetovanja: u ime Županijske gospodarske komore Bjelovar govorila je Mara Milinović, tajnica, u ime Obrtničke komore Bjelovarsko-bilogorske županije njezin predsjednik Josip Renić, Ruža Hrga pozdravila je sudionike u ime Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje – Područne službe Bjelovar, a Adela Zobundžija u ime Poslovnog parka Bjelovar; nakon toga sudionike su pozdravila i dva predstavnika organizatora: Ante Topalović, zamjenik gradonačelnika, u ime Grada Bjelovara, i Miroslav Čačija, župan Bjelovarsko-bilogorske županije, da bi im se nakraju obratio i prof. dr. sc. Slobodan Kaštela, voditelj bjelovarskoga Zavoda, sljedećim riječima:

„Poštovane gospođe i gospodo,

pozdravljam vas u ime Uprave Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i svoje osobno s najboljim željama za uspješan rad na ovome važnom znanstvenom skupu.

Kao voditelj Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad Hrvatske akademije u Bjelovaru, želim istaknuti da je ovaj Akademijin zavod u svega nekoliko godina od osnivanja pripremio već treći znanstveni skup, koji je ovaj put posvećen sagledavanju i mogućnostima razvoja Bjelovarsko-bilogorske županije temeljenog na znanju. Bolji trenutak, s obzirom na gospodarsko, ali i opće društveno stanje u zemlji, za razmatranje izabrane teme nije se mogao izabrati.

Dopustite mi da podsjetim na to da je naša Akademija već pokraj 2002. svojom *Deklaracijom o znanju* na dramatičan način zazvonila na uzburku zbog nezadovoljavajućeg stanja u kojem se nalazi hrvatsko društvo s obzirom na zanemarivanje znanja i njegove primjene u razvitku. U spomenutoj *Deklaraciji* polazi se od konstatacije da je znanje postalo temeljna proizvodna snaga u suvremenom društvu i glavni uvjet uspješnosti te da razlike u znanju i njegovoj tehnološkoj primjeni postaju glavni čimbenici koji dijele razvijene zemlje od nerazvijenih, bogate od siromašnih, visok životni standard od niskog. Nadalje je upozoreno da se Hrvatska treba upravo znanjem izvući iz kruga slabije razvijenih zemalja i spriječiti da se produbi njezina tehnološka zaostalost.

Dvije godine kasnije, 2004., Predsjedništvo Hrvatske akademije objavilo je drugi dokument pod nazivom *Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja*, kojim su osnovna načela sadržana u *Deklaraciji* znatno proširena i konkretizirana.

Ako bismo danas, sedam godina nakon objave *Deklaracije*, pokušali ocijeniti njezine rezultate, ne bismo mogli iskazati posebno zadovoljstvo. Istine radi, treba kazati da je temeljni sadržaj *Deklaracije* počeo prodirati u svijest osnovnih nositelja odgovornosti za razvoj Republike Hrvatske. Međutim, očekivanja da će se stručna,

ali i najšira javnost uključiti u javne rasprave koje će pridonijeti formuliranju općeg strateškog programa razvitka Republike Hrvatske nisu se, nažalost, ostvarila u većoj mjeri.

Doduše, sintagme kao što su *razvoj temeljen na znanju*, zatim *zemlja znanja*, *primjena znanja* i njima slične više su postale obavezni dio političkog rječnika nego prave želje i nastojanja da se primjenom znanja pristupi restrukturiranju gospodarstva i cjelokupnoj revitalizaciji društva.

Zbog toga je održavanje današnjega skupa u organizaciji bjelovarskoga zavoda Hrvatske akademije i suradničkih institucija vrijedan pokušaj da se na regionalnoj razini prouči i opiše stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji s obzirom na obilježja gospodarskog, obrazovnog i kulturnog razvoja te da se ukaže na smjer razvoja Županije temeljene na znanju.

Nakraju želim uspješan i sadržajan rad svim sudionicima današnjega skupa, a prof. dr. sc. Vladimiru Strugaru zahvaljujem na velikom trudu koji je uložio u pripremu ovoga skupa.“

Pripremio: Vladimir Strugar